

Hoofdstuk 3: Jeugd en onderwijs

Utrecht is een jonge stad. Kinderen en jongeren nemen daarom in de ambities van de PvdA Utrecht een belangrijke plaats in. Of het nu gaat om onze basisscholen, onze sportvoorzieningen of onze universiteiten: jongeren moeten zich in Utrecht op hun plek voelen en de kans krijgen het maximale uit zichzelf te halen. De PvdA helpt hen daarbij. Wij willen alles op alles zetten om er voor te zorgen dat jongeren hun opleiding afsluiten met een diploma dat goede perspectieven geeft op de arbeidsmarkt. We willen actief voorkomen dat er scholen ontstaan met een hoge concentratie van leerlingen met een achterstand. Investeren in kwaliteit van het onderwijs over de gehele linie is daarom een must.

3.1. Kinderopvang en Buitenschoolse opvang

Het aantal opvangplaatsen in Utrecht is flink gegroeid in de afgelopen jaren. Echter, het aantal kinderen groeit nog veel sneller, waardoor de wachtlijsten nog steeds buitensporig lang zijn. De PvdA ziet dat buitenschoolse opvang (BSO) niet rendabel is in panden waar alléén BSO plaatsvindt. Tegelijkertijd constateren we dat heel veel ruimte in de stad grote delen van de dag leeg staat, zoals sportgebouwen, onderwijslokalen en scoutinggebouwen. De PvdA wil partners financieel tegemoetkomen om meervoudig gebruik te realiseren van deze ruimtes. De PvdA erkent dat het tekort aan kinderopvang en BSO een groot punt van frustratie is. Werk, privé en zorg voor kinderen moet en kan beter geregeld worden. Dit is zowel economisch als maatschappelijk van groot belang.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat de gemeente alle mogelijkheden benut om meer opvangplaatsen te realiseren in de stad, juist omdat (in tegenstelling tot veel andere steden) in Utrecht nog steeds meer kinderen geboren zullen worden.
- De PvdA is groot voorstander van efficiënt meervoudig gebruik van gebouwen en lokalen, met name voor kinderopvang en BSO. De gemeente moet hier actief mee aan de slag.
- De PvdA wil het bedrijfsleven, dat net zo goed een groot belang heeft bij voldoende kinderopvang, tussenschoolse opvang en BSO-plaatsen, verleiden actief bij te dragen aan het verkleinen van de wachtlijsten.
- Als aanpassingen van regels, werkvormen of organisaties nodig zijn (zoals continuoosters op scholen of FLEX-bestemmingsplannen bij de gemeente), verlangt de PvdA van de gemeente een daadkrachtige en snelle aanpak.
- De PvdA wil dat de gemeente met de betrokken partijen afspraken maakt over een efficiënte, transparante en gecoördineerde opzet van de wachtlijsten, zodat er geen dubbelingen meer zijn, iedereen een gelijke kans maakt op een opvangplek en ouders niet bij verschillende instellingen ingeschreven hoeven te staan voor een plek.

3.2 Onderwijs: een goede start

Kinderen zijn het kapitaal van de toekomst. Zolang kinderen naar school gaan moeten ze verzekerd zijn van een beschermde, liefdevolle omgeving die ze een stevige basis biedt voor een goede toekomst. Als jongeren van school of vervolgopleiding komen, wil de PvdA dat ze door kunnen stromen naar een baan.

Gelijke kansen zijn voor de PvdA de basis voor een waardig bestaan. Vooral in tijden van economische crisis zijn het bestrijden van jeugdwerkloosheid en het voorkomen van schooluitval topprioriteit.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- Er komen meer initiatieven op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Nog steeds beginnen veel kinderen met een taalachterstand aan de basisschool. Een kind dat met een taalachterstand aan de basisschool begint, ontwikkelt vaak al snel leerproblemen. De PvdA wil dat te vuur en te zwaard bestrijden. Daarom steunt de PvdA nieuwe projecten die de VVE effectiever kunnen maken en brengen we deze onder de aandacht van jonge ouders. Om dit te bereiken, wordt de samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzalen en het basisonderwijs verder gestimuleerd.
- Er komen meer brede scholen in Utrecht, want ook voor en na de reguliere schooluren moeten kinderen op school terecht kunnen voor sport, cultuur en trainingen. Door voorschoolse en

- buitenschoolse opvang te integreren in de brede school wordt het voor ouders makkelijker om zorgtaken te combineren met werk.
- Kinderen moeten zich veilig voelen op hun school, daarom moet de methodiek van de Vreedzame School breed ingezet worden. Als het aan de PvdA ligt creëren we die veiligheid niet door poortjes of strenge controles. Sociale controle moet de basis zijn van veilige scholen. De PvdA wil meer assistenten op school om docenten niet te belasten met alle problemen die jongeren mee naar school nemen. Ook jongerenwerk in het voortgezet onderwijs vindt de PvdA een goede en kansrijke aanpak.
 - De PvdA wil dat de aanbevelingen van de Taskforce VMBO onverkort worden uitgevoerd. De VMBO-scholen moeten een verbeterde onderwijskwaliteit en leeromgeving krijgen met een maximale omvang van 600 leerlingen per school. Docenten krijgen meer inspraak in het beleid van de school om de kwaliteit te verbeteren. De kwaliteit van het onderwijs wordt uiteindelijk bepaald door 'bevlogen' leraren.
 - We investeren verder in de Utrechtse School: de school waar leerlingen met leer- of gedragsproblemen tijdelijk naartoe kunnen.
 - De PvdA wil dat basisscholen een afspiegeling zijn van hun buurt. Nog te vaak staat een volledig 'witte' school naast een volledig 'zwarte' school. Dit soort situaties kunnen we anno 2010 niet laten voortbestaan. Met behoud van de vrije schoolkeuze en de vrijheid van onderwijs wil de PvdA dat we in Utrecht samen naar school gaan. Kinderen wonen dus in de omgeving van de school. De PvdA wil dat de gemeente met alle betrokken scholen hierover dwingende afspraken (inclusief eventuele financiële prikkels) maakt.
 - Een verantwoordelijke gemeente zorgt voor goed onderhouden schoolgebouwen. Er zijn in de raadsperiode 2006-2010 investeringsprogramma's opgesteld waardoor onze scholen op de toekomst voorbereid zijn. De PvdA vindt dat deze plannen snel en goed moeten worden uitgevoerd. Dit kan door te zorgen voor minimale bureaucratie en scherpe afspraken tussen gemeente en schoolbesturen. Ook in de regio zijn afspraken nodig, zodat gemeenten elkaar niet tegenwerken.
 - Een permanente zorg is het binnenklimaat van onze scholen. De gemeente moet alles op alles zetten het binnenklimaat snel te verbeteren, graag met hulp van de rijksoverheid.
 - Goed onderwijs is overigens niet iets voor alleen kinderen. Nog steeds is ongeveer tien procent van de volwassenen in Utrecht min of meer analfabeet. De PvdA wil het analfabetisme in vier jaar sterk terugdringen.

3.3 Utrecht, stad van en voor jongeren

Met verreweg de meeste Utrechtse jongeren gaat het goed. Ze doen het goed op school, genieten van sport, cultuur en het Utrechtse uitgaansleven en redden zichzelf uitstekend. Met een aantal jongeren in onze stad gaat het minder goed. Voor hen wil de PvdA klaarstaan en ze een duwtje in de goede richting geven. Jongerenwerkers zetten we meer in op preventie, zodat overlast wordt voorkomen, de buurt veiliger wordt en hulpverlening op tijd wordt ingezet. Daarbij is het hun taak jongeren te helpen zich te ontwikkelen en mee te doen in de maatschappij. Goede jeugdhulpverlening voorkomt mede onveiligheid, criminaliteit en dure jeugdzorg. Jongeren die dat nodig hebben krijgen adequate en snelle hulp om uit de knel te komen. Bij echte probleemgezinnen is dit niet vrijblijvend. De Centra voor Jeugd en Gezin, die in 2014 in alle wijken klaar zijn, zullen laagdrempelig zijn. Voor ouders en jongeren is dan informatie, verwijzing en hulp goed en snel toegankelijk. Dat lukt volgens de PvdA alleen als de Gemeente zich inzet om bureaucratie en geschuif met papier tussen hulpverlenende instellingen en overheden te laten ophouden.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Jongeren krijgen in hun eigen buurt de ruimte om te spelen en zich te ontplooiën. Buurtvoorzieningen (speeltuinen, voetbalplekken, parken, en ook buurt- en wijkcentra) blijven van zeer groot belang. Hierin blijft de PvdA investeren.
- Integratie begint bij jongeren. Sport is bij uitstek de manier om jongeren te laten samenkomen. De PvdA geeft sport voor jongeren een bijzondere plaats. Iedere jongere moet de kans krijgen lid te zijn van een sportvereniging. Ook wil de PvdA werken aan stadsspelen waarbij jongeren elkaar ontmoeten. Om dit te stimuleren, verstrekt de gemeente jaarlijks een sportpas aan alle jongeren onder de 18 jaar.
- De PvdA wil dat het jeugd- en jongerenbeleid met jeugd en jongeren zelf vormgegeven wordt en niet op het stadhuis is verzonden.
- De PvdA wil opnieuw één wethouder voor Jeugd.

- Ook bij alle nieuwbouwprojecten in Utrecht wordt voldoende speelruimte aangelegd (ten minste op de norm van “Jantje Beton”). Alle Utrechtse kinderen moet kunnen deelnemen aan aansprekende activiteiten in de buitenruimte vanuit het jeugdwerk en verenigingen, zoals in de speeltuinen, waar speeltuinwerkers geweldig werk verrichten in de begeleiding van kinderen.
- Utrecht is veel meer dan een verzameling buurten en wijken. De PvdA wil jongeren kansen geven door uitwisselingsprogramma's voor alle scholen binnen Utrecht op te zetten, zoals nu al gebeurt in de zogeheten 'Scholen in de wereld'.
- De versnippering en bureaucratie in Jeugdhulpverlening zorgt ervoor dat er veel dubbel werk gedaan wordt. Een gemeente als Utrecht is prima in staat om hier zelf de volledige regie op te voeren. Daarom is en blijft de PvdA er voorstander van dat de verantwoordelijkheid voor Jeugdzorg overgeheveld wordt naar de stad. Zo kunnen we kinderen en gezinnen sneller en beter helpen.
- De gemeente moet en zal voorkomen dat de Centra voor Jeugd en Gezin opnieuw uitgroeien tot bureaucratische organisaties. Er is nog veel versnippering in het zorgaanbod voor kinderen en jongeren. Hieraan moet een einde komen. De PvdA wil weten waaraan het geld voor hulpverlening en zorg wordt besteed. Gezondheid en preventie zijn voor zuigelingen, kinderen en jongeren heel belangrijk. De PvdA wil dat hier voldoende aandacht voor is in de Centra voor Jeugd en Gezin, vooral voor risicokinderen. Voorlichting, zorg en hulp aan meisjes bij onderwerpen als seksualiteit, loverboys, seksueel overdraagbare aandoeningen, anticonceptie en zelfbeeld horen ook thuis in de Centra voor Jeugd en Gezin in combinatie met de aandacht die hiervoor op school moet zijn.
- Veel probleemjongeren zorgen nog steeds voor overlast. Dit accepteren wij niet en hiertegen blijft de PvdA hard optreden. We bieden deze jongeren echter altijd een mogelijkheid op gebied van werk of scholing om hun toekomst op een eerlijke manier op te bouwen.
- Wangedrag en criminaliteit onder jongeren (vooral jongens) bestrijden en voorkomen we met een “sluitende aanpak”. Dat betekent een intensieve, niet vrijblijvende samenwerking tussen scholen, bureau jeugdzorg, reclassering, politie en justitie. Als kinderen opgroeien met een gevoel van sociale verbondenheid, dan is dat een krachtige vorm van preventie.
- Utrechtse jongeren groeien op tot volwaardige burgers. Of je nu student bent, scholier of werkend, de PvdA vindt het belangrijk dat je meedoet en ook meebeslist over je eigen stad en wijk. De PvdA nodigt jongeren uit hun jeugdhonk zelf te beheren, mee te praten en mee te doen.

3.4. Onderwijs en Arbeidsmarkt

Tijdens de economische crisis heeft de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt topprioriteit. De groeiende werkloosheid slaat vooral bij laagbetaald werk hard toe. De PvdA Utrecht gaat investeren in aanvullende scholing, meer praktijkgericht beroepsonderwijs, en eventueel in gesubsidieerd werk. Jongeren stimuleren we een (vervolg)opleiding te kiezen. Met scholen maken we werkbare afspraken over aanpak van het verzuim en het tegengaan van schooluitval. Bedrijven spreken we aan op hun verantwoordelijkheid stageplaatsen en werkervaringsplekken aan te bieden. Utrecht heeft gelukkig veel kennisintensieve en hooggekwalificeerde werkgelegenheid. Hoewel hier ook aandacht voor nodig blijft, is de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt hier beter op orde; dat moet ook voor de andere opleidingsniveaus kunnen.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA vindt kwaliteitsverlaging in het onderwijs onacceptabel. De huidige situatie vraagt om sterk onderwijs. Hogere kwaliteit, meer aanbod (cultuur, creativiteit, sport, technasiums) en ruimte voor topopleidingen, ook in het VMBO. De PvdA wil betere aansluiting op en doorstroming naar het bedrijfsleven via leerwerktrajecten, stages en uitwisselingsprojecten. De gemeente neemt hierin het voortouw.
- De PvdA wil de groeiende oriëntatie van het beroepsonderwijs op de beroepspraktijk actief ondersteunen. We spreken bedrijven, instellingen en scholen aan om meer praktijkgericht onderwijs te organiseren, zodat leerlingen beter uitzicht hebben op de arbeidsmarkt. De PvdA wil dat de gemeente bedrijven en instellingen mobiliseert zich actief in te zetten voor het beroepsonderwijs. Het beroepsonderwijs sterk maken is het hart van de Utrechtse aanpak.
- Jongeren hebben minimaal een startkwalificatie op MBO-2 niveau nodig voor toetreding tot de arbeidsmarkt. Schooluitval moet daarom tot een minimum zijn beperkt in 2014. Utrecht moet ruimschoots de landelijke norm van 10% minder uitval per jaar halen.
- Er komt een nauwere samenwerking tussen scholen en (maatschappelijke) organisaties en bedrijven in Utrecht om jongeren te helpen aan een stage. De PvdA wil in Utrecht – zeker als het slechter gaat met de economie – voor elke jongere het recht op stage creëren. Dat geldt ook voor jongeren met een beperking.

- We gaan door met het spreekuur voor ouders en leerlingen van de leerplichtambtenaar op school. Bij schoolverzuim is een snelle en persoonlijke reactie van groot belang om erger te voorkomen. De gemeente werkt nauw samen met scholen en jongerenwerk om signalering en directe aanpak te bevorderen.
- Indien het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal het vinden van werkgelegenheid in de weg staat, is het leren daarvan verplicht. Hierbij is extra aandacht nodig voor migranten die soms al heel lang in Nederland zijn en het Nederlands niet machtig zijn. Zonder de taal te kennen hebben migranten nauwelijks de kans te emanciperen in Nederland, laat staan een baan te vinden.
- Taalonderwijs tijdens inburgeringcursussen wil de PvdA verbinden aan stagetrajecten, onderwijs en werk.
- Alle mogelijke deelnemers aan Nederlandse taal- en inburgeringcursussen moeten worden bediend. We gaan het gebruik van deze cursussen en regelingen voor speciaal taalonderwijs beter bekend maken bij de mensen die ze het hardst nodig hebben.
- De gemeente als werkgever dient het voortouw te nemen bij het aanbieden van stageplaatsen. De PvdA wil dat de gemeente gemiddeld per jaar 250 stageplaatsen voor VMBO en MBO leerlingen realiseert.

3.5. Kennis: moderne brandstof voor een sterke samenleving

Innovatie, kennisontwikkeling en hoger onderwijs worden in onze samenleving belangrijker. Utrecht loopt hierin landelijk voorop met veel kennisintensieve, creatieve en innovatieve werkgelegenheid en veel onderzoek en studenten in universiteiten en hogescholen. De PvdA wil deze koppositie van Utrecht de komende jaren verder uitbouwen en onze stad tot een echte kennisstad maken.

Dat betekent in de komende raadsperiode:

- Door hechtere samenwerking met en tussen de grote onderwijsinstellingen in Utrecht verhogen we de kennisintensiteit. We stimuleren kennisintensieve en creatieve bedrijvigheid. In het bijzonder in de binnenstad (kleinere bedrijven), en ook op De Uithof (starters, doorgroeiers, grotere bedrijven) in Utrecht Inc. en in het Science Park.
- Verhoging kennisintensiteit stimuleren we in het VMBO en in ROC's door betere toegang tot kennis te organiseren in de beroepspraktijk van het bedrijfsleven en in het hoger onderwijs en onderzoek (hogescholen en universiteiten). De gemeente moet hier coördinerend optreden en anderen helpen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen. Kennisdeling en –uitwisseling tussen de instellingen, lokale overheid en bedrijven geven we een boost met het aanstellen van een Chief Science Officer, zoals recentelijk in Rotterdam is benoemd.
- Kennisuitwisseling tussen scholen, bedrijven en hoger onderwijs stimuleren we actief met stages, projecten en uitwisselingen. Op die manier komt er ook meer aandacht voor ondernemerschap op scholen.
- De PvdA vindt het belangrijk dat we bij alle kinderen eruit halen wat er in zit. Daarom streeft de PvdA in Utrecht naar het inlopen van achterstanden en naar een voortdurende kwaliteitsverhoging van het onderwijs over de hele linie. In dat kader is bijvoorbeeld de vestiging van voorzieningen voor hoogbegaafde kinderen en een Internationale Afdeling binnen een aantal scholen wenselijk, onder andere om Utrecht een aantrekkelijker vestigingsplaats te maken voor (internationale) kenniswerkers.